

door Kirsten van Santen, Leeuwarder Courant, 20 april 2012

Oplaaierende lust

In haar zesde dichtbundel 'Het jaar van de getrouwde man' neemt Titi Zaadnoordijk geen blad voor de mond. Het relaas van een hunkerende alleenstaande moeder, vrouw van vijftig, hongerig naar liefde en seks.

Als je vijftig bent, heb je óók zin, zelfs als er geen man in de buurt is: 'Horror/nog steeds fokt mijn lijf mij op/neuken wil het // ik ben lustig/en geagiteerd/ik zou bijna zeggen verliefd/ hoewel dat zijn geen vlinders in mijn buik', dicht Titi Zaadnoordijk in haar nieuwe, intieme dichtbundel 'Het jaar van de getrouwde man'. Ja, ze krijgt rimpels. Ja, ze komt in de overgang. Ja, ze heeft twee dochters van tien en twaalf, een huishouden, haar werk, de tuin. Veel te doen dus. Maar toch. De lust waart rond, in en om haar lijf. De lust moet gestalte krijgen, er moet een daad bij het woord worden gevoegd. Maar dat valt niet mee, als alleenstaande moeder in cherpenzeel.

De dichteres, performer en beeldend kunstenaar Titi Zaadnoordijk wist het dertien jaar geleden ineens heel zeker. Er wil een kind in mij. Er werd een vader gezocht en een nieuw huis; niet in Utrecht moesten haar kinderen opgroeien, maar in Scherpenzeel, in een klein huis aan een zandpad, midden in de natuur. Over die zoete begintijd dicht ze: 'Kwijlebabbel/likkepotje/ kleine schoonheid/slapend godje'. Maar toch is er het besef dat er meer is dan het moederschap: 'Ik wil ook bestaan zonder mijn kinderen'.

Eigen ruimte

Over precies dat spanningsveld – tussen moeder-zijn en vrouw-zijn, tussen zorgen en werken – gaat 'Het jaar van de getrouwde man'. De rijkelijk geïllustreerde dichtbundel leest als een roman die verschillende ontwikkelingsfasen in het leven van een vrouw die moeder wordt, volgt. Van de gelukzaligheid na de geboorte, tot de wanhoop om het nachtelijk huilen, de uitputting, de behoefte aan eigen ruimte, de woeste noodzaak om liefgehad te worden door een man en dan, uiteindelijk, de berusting; een feest om zichzelf en mét zichzelf te zijn.

Zaadnoordijk lacht haar befaamde brede lach, van oor tot oor. Natuurlijk is deze bundel niet zuiver autobiografisch. Er zijn dingen uitvergroot, zodat ze uitgroeien van particuliere tot universele verschijnselen. Het gaat de dichteres om patronen. Om de groeven van het leven waarin iedereen van tijd tot tijd verzeild raakt. „Mijn moeder is iedereen zijn moeder.” Of neem het fenomeen van Relatie Met Een Getrouwde Man. Zoiets is niet alleen aan haar voorbehouden. Het komt vaker voor, zeker naarmate de jaren vorderen, de huwelijken indutten en de lust oplaait.

Toch vraagt de bundel, waarin ze openhartig schrijft over haar ervaringen op liefdesgebied, om een persoonlijk relaas. Want inmiddels, op haar vijftigste, vallen er dingen op hun plaats. De onzekere beginfase ligt achter haar. „Na je 51ste weet je dat het goed is. Dat de plek die ik inneem binnen de kunsten klopt met wat ik wil. Dat de manier waarop ik met mensen omga goed is. Ik weet wat ik te bieden heb en ben minder snel van mijn stuk gebracht... Ik verdien misschien minder dan sommige andere kunstenaars, maar dat wil niet zeggen dat mijn werk van mindere kwaliteit is. Topkunst is niet per definitie de beste kunst.”

Zekerheid

De toegenomen zekerheid is een zegen. Ook wat de liefde betreft. Robuust: „Ik ga niet meer wachten op de ware. Ik ga gewoon een beetje genieten van de mannen die om me heen zijn.” Dat ‘genieten’ is niet wezenlijk veranderd na haar vijftigste. Behalve dan dat de leuke mannen vaak getrouwd zijn. En dat is op zijn zachtst gezegd lastig. Zaadnoordijks ‘eigen’ getrouwde man haakte snel af, zodat hun affaire uitdoofde. Het had best langer kunnen duren, als de kunstenaar niet zo krampachtig had gereageerd op zijn afwezigheid. Ze reed langs zijn huis, schreef hem een brief. Wijze les: „Als ik relaxter was geweest, was hij nog wel eens langsgekomen, denk ik.”

Toen haar dochters klein waren, was ze vooral op hen gericht. „Daar zorgt die hormonen bom wel voor.” Het leverde jubelende, speelse poëzie op. ‘Ik ben de borstieborstieboom/ik ben een zoete kinderroom/ik ben een zachte buik van vel/ik ben de kietel en de kwel’. Omdat ze de kinderen in haar eentje opvoedde, bleef die gerichtheid langer. Maar aan de horizon daagde de behoefte om méér te zijn. ‘Mijn kind streelt/mijn verlepte borst/Zij heeft mij lief/maar ik heb dorst’.

Creatief

Al die tijd werkte Zaadnoordijk door, ze maakte vooral beeldend werk (grafiek, tekeningen en beelden), in haar atelier achter huis, met de kinderen aan haar voeten. Ze moest wel creatief zijn, want er moest brood op de plank komen, dat wist ze van tevoren. Mannen waren nauwelijks in beeld. Geen tijd, geen zin in. De lust rustte ergens, in een verre uithoek van haar lichaam.

Poëzie schrijven bleek niet eenvoudig, met twee kleine kinderen. Er was volop stof om over te schrijven, dat wel. „Ik was van plan om dat ’s avonds te doen, zo had ik dat bedacht. Ik schrijf snel. Maar het bleef bij het verzamelen van aanzetten. Ik was ’s avonds gewoon te moe.” Voor deze bundel heeft ze uit die serie aanzetten geput. Er ligt nog steeds een hele stapel.

‘Het jaar van de getrouwde man’ voert de lezer langzaam het leven van de ouder geworden moeder-vrouw binnen. Een vrouw die weer ontvlamt nadat ze, na tien jaar alleen-zijn, weer het bed met iemand deelt. „Het is écht waar dat je soms over iemand zegt: die heeft een beurt nodig. Zo werkt het gewoon. Het is een manier om te ontspannen. Het is loslaten en opnieuw geboren worden. Op een andere manier ontspannen, is veel moeilijker.”

Overgang

Een oudere vrouw heeft net zoveel zin in seks als een jongere, weet Zaadnoordijk inmiddels. „Als je in de overgang komt, ga je meer testosteron aanmaken. Daar krijg je niet alleen een snor van, maar ook meer lust.” Dat verhaal wordt niet vaak verteld, beaamt ze. „De vrouw als maagd Maria óf als hoer, van die tweedeling heb ik ook altijd veel last gehad.” Ze zit er nu tussenin en dat bevalt haar goed. Haar buik mag dan inmiddels wat minder strak zijn, van binnen voelt ze zich jong. „Ik ben wat wijzer, maar nog net zo ondeugend als vroeger. Misschien wel ondeugender.”

Ze zou graag een man willen, liefst een voor zichzelf. Een die bij haar woont. Maar komt ie niet, dan zoekt ze een alternatief. In haar eentje is het ook leuk, getuige het slotgedicht van de dichtbundel. ‘Gewerkt (al denkend)/toen even klaargekomen/(met hem in gedachten gevreeën)/daarna een paar uurtjes geschaatst en/vervolgens weer/lekker aan het werk //luizeleven’.